

1. Genel Bilgiler

Bu ürün bilgi formu, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanmış "III-39.1 Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları hakkında Tebliğ'in "Müşteriye risklerin bildirilmesi yükümlülüğü" başlıklı 25. maddesi kapsamında hazırlanmıştır ve tezgâhüstü türev araç işlemi yapan yatırımcıları mevcut riskler hakkında bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Tezgâhüstü türev işlemleriniz sonucunda kar elde edebileceğiniz gibi zarar riskiniz de bulunmaktadır. Bu nedenle, işlem yapmaya karar vermeden önce, piyasada karşılaşılabileceğiniz riskleri anlamanız, mali durumunuzu ve risk algınızı dikkate alarak karar vermeniz gerekmektedir. Bu amaçla işbu ürün bilgi formunda yer alan aşağıdaki hususları okuyarak anlamanız ve imzalamanız gerekmektedir, ancak burada bahsedilecek olan riskler, farklı ihtiyaçlara göre değişik şekillerde yapılandırılabilen bu tür türev araç sözleşmelerinin alım-satımından ve uygulamalardan kaynaklanabilecek tüm riskleri kapsamayabilir.

2. Türev İşlemlerde Fiyatlama

Opsiyon sözleşmesi, iki taraf arasında yapılan ve alıcıya, ödeyeceği belli bir tutar (opsiyon primi) karşılığında, belirli bir vadeye kadar veya belirli bir vadede, bugünden belirlenen bir fiyat (kullanım fiyatı) üzerinden opsiyona dayanak teşkil eden bir malı, kıymeti veya finansal göstergesi satın alma veya satma hakkı tanıyan, satıcıya da alıcının bu sözleşmeden doğan hakkını kullanması durumunda sözleşmeye dayanak teşkil eden malı, kıymeti veya finansal göstergesi satma veya alma yükümlülüğü getiren sözleşmedir. Opsiyonlar call ve put olmak üzere 2 türlü olabilir. Call opsiyonu (alım opsiyonu) sözleşmeyi alan tarafa belirli bir vadeye kadar veya vadede, belirli bir miktarda malı, kıymeti veya finansal göstergesi belirli bir kullanım fiyatından alma hakkı verir. Alım opsiyonu alıcısının beklentisi dayanak varlık fiyatının gelecekte yükselmesidir. Alım opsiyonu satıcısının beklentisi ise dayanak varlık fiyatının gelecekte düşmesidir. Put opsiyonu (satım opsiyonu) alıcısının beklentisi dayanak varlık fiyatının gelecekte düşmesidir. Put opsiyonu satıcısının beklentisi ise dayanak varlık fiyatının gelecekte yükselmesidir.

Opsiyon fiyatlamalarında genellikle Black – Scholes Modeli kullanılmaktadır. Dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatı, beklenen oynaklık, risksiz faiz oranı, vadeye kalan gün sayısı ve beklenen temettüyü kullanarak teorik opsiyon fiyatı hesaplanmaktadır.

Opsiyonun durumuna ilişkin risk duyarlılığı, dayanağın spot fiyatlarındaki değişikliklerden ötürü risk seviyelerinde farklılıklar ortaya çıkabileceği anlamına gelmektedir.

Opsiyon Fiyatlarını Etkileyen Faktörler:

- **Delta (Δ):** Delta, diğer piyasa faktörleri sabit tutulmak kaydıyla, bir opsiyonun fiyatının, Dayanak Varlık fiyatındaki bir birim değişiklik karşısında ne ölçüde değiştiğini ölçmektedir; Delta, alım opsiyonlarında 0 ile 1 arasında, satım opsiyonlarında ise 0 ile -1 arasında bir değer almakta ve esas itibarıyla opsiyonun vade bitiminde "kazançta/ kârda" durumunda olma olasılığını ölçmektedir. Sonuç olarak, opsiyonun Delta değeri Dayanak fiyatının işleme koyma fiyatına oldukça yakın ("zararda") olduğu hallerde 0,5'e, "ciddi biçimde zararda" olduğu hallerde 0'a, "ciddi biçimde kârda" olduğu hallerde ise 1'e yakın olmaktadır.
- **Gamma (Γ):** Bir gösterge olarak Deltanın doğruluğu, Dayanaktaki değişikliğin büyüklüğü ile ters orantılıdır. Değişikliklerin esaslı olduğu hallerde, Delta parametresinde, Dayanak Varlık fiyatındaki değişikliklerden kaynaklanan değişimi ölçen ve Gamma adı verilen parametrenin kullanılması yarar sağlamaktadır. Gamma, temel olarak, Deltanın Deltasını temsil etmektedir.
- **Theta (Θ):** Alım veya satım opsiyonu olduğuna bakılmaksızın bir opsiyon, ilintili olduğu varlığın fiyatında herhangi bir hareket yaşanmasa dahi, yalnızca zamanın geçmesi nedeniyle değer kaybına uğrar. Esasen, vade sonu yaklaştıkça, belirli bir dayanağın fiyatında umulan sonuca ulaşması için gerektiği ölçüde hareketlenme yaşanması olasılığı da azalmaktadır. Konsept, aşağıdaki örnekte belirtilen ile aynıdır: Bir hisse senedinin, bir yıl içerisinde % 20'lik bir performansa erişmesi, aynı performansa bir hafta içerisinde erişmesinden daha olasıdır. Bu nedenle, bir opsiyonun değerinde, diğer piyasa faktörleri aynı kalmakla, yalnızca zamanın geçmesinden kaynaklı olarak meydana gelen günlük değişiklik Theta adı verilen parametre ile ölçülmektedir.
- **Vega ($\tilde{N}$):** Vega, diğer piyasa faktörleri sabit tutulmak kaydıyla, bir opsiyonun fiyatının, dayanak volatilitésinin değerindeki bir birim değişiklik karşısında ne ölçüde değiştiğini ölçmektedir. Vega grafiği çan biçiminde olup, zirve noktası, dayanak değerinin işleme koyma fiyatına ("zararda") tekabül etmektedir. Bu parametre daima pozitif olmakla birlikte, opsiyon "ciddi ölçüde kazançta/ kârda" veya "ciddi ölçüde zararda" olduğu takdirde sifıra yakın bir değer almaktadır.
- **Rho (R):** Rho, bir opsiyonun fiyatının faiz oranlarındaki, dolayısıyla finansman maliyetindeki değişikliklere duyarlılığını ölçmektedir.

- Phi (F): Phi, opsiyon fiyatında, varantın geçerlilik süresi boyunca Dayanak tarafından ödenecek temettüye ilişkin beklentilerdeki değişiklik ile ilgili olarak meydana gelen değişikliği ölçmektedir.

Opsiyon fiyatı, içsel değer ve zaman değeri olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır. İçsel değer, dayanak varlığın spot piyasa fiyatı ile opsiyonun kullanım fiyatı arasındaki farka eşittir. Zaman değeri ise opsiyonu alan kişinin dayanak varlığın fiyatındaki belirsizlik için belirlediği fiyattır. Örneğin, dayanak varlık spot piyasası fiyatı 7,00 TL olan pay senedi üzerine yazılı 6,5 TL kullanım fiyatlı bir opsiyon sözleşmesine yatırımcının 0,8 TL prim ödediği varsayımı altında, 0,8 TL tutarındaki primin 0,5 TL tutarındaki kısmı (7,00-6,5) opsiyonun içsel değeri, geri kalan 0,30 TL'lik kısmı ise opsiyonun zaman değeridir. Opsiyon sözleşmelerinin fiyatlaması, opsiyonun türüne, tipine, kullanılan modele göre farklılık göstermektedir.

İkincil Piyasa: Tezgâhüstü Hisse Senedi/Endeks Opsiyonlarında ikincil piyasa bulunmamaktadır. Müşteri pozisyonunun kapatmak isterse Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ("Yapı Kredi Yatırım")'ne başvurabilir.

3. Komisyon, Ücret

Tezgâhüstü yapılan işlemler karşılığında müşteriden Yapı Kredi Yatırım'a ödenmek üzere herhangi bir komisyon veya ücret ayrıca talep edilmez. İşleme ilişkin ücret, kote edilen fiyatlamasının içindedir. Ancak teşkilatlandırılmış piyasalar üzerinden yapılan işlemlerde müşteriden işlem büyüklüğü veya adet üzerinden ayrıca komisyon tahsil edilir. Komisyon oranları müşteriden müşteriye değişiklik arz edebilir. Müşteri komisyon oranları işlem hacmine ve dayanak varlığa göre değişiklik arz eder. İşlem yapmadan önce Yapı Kredi Yatırım'daki temsilcinizden komisyon oranları konusunda bilgi almanız önem arz etmektedir.

Elektronik posta ile gönderilen ekstreler ve her türlü bildirimler için gönderim ücreti alınmaz. Posta kanalı ile gönderilen ekstreler ve her türlü bildirimler için PTT/Kurye bedeli'nin iki katı olarak ücret tahsil edilir.

4. Vergilendirme

Finansal Türev işlemlerin yatırımcılar bakımından vergilendirilme esasları şöyledir:

Vergi Kanunları bakımından finansal türev işlemler "diğer sermaye piyasası araçları" olarak kabul edilmektedir. Bu ürünlerin vergilendirilmesine ilişkin esaslar Vergi Kanunlarının verdiği yetki ile Maliye Bakanlığınca opsiyon işlemleri detayında belirlenmiştir. Buna göre, opsiyon işlemleri vergilendirme esasları, Yapı Kredi Yatırım tarafından aşağıda belirlenmiştir:

Tezgâhüstü Hisse Senedi/Endeks Opsiyon İşlemleri stopaja tabii olup, satın alma veya satma hakkının kullanılması suretiyle kazanç sağlanması halinde ödenen prim düşüldükten sonra elde edilen gelir üzerinden kaynaktan stopaj kesintisi yapılacaktır. Sözleşme konusu hakkın kullanılmadığı durumda ise opsiyon primi kar veya zarar olarak dikkate alınacaktır. (Hakkın kullanılmadığı durumda satan tarafın elde ettiği opsiyon primi üzerinden stopaj kesintisi yapılacaktır). Nakdi uzlaşma durumlarında ise elde edilen kar/veya zarar üzerinden opsiyon primi düşüldükten sonra kalan kar üzerinden BSMV kesintisi yapılmaktadır.

Türev işlemlerin zararlı sonuçlanması durumunda, oluşan zararın 257, 258 ve 269 Seri No.lu Genel Tebliğler kapsamında aynı tür işlemlerden doğan karlardan mahsubu mümkün bulunmaktadır.

Türev işlemlerin vergilendirilmesine ilişkin detay açıklamalar 257 ve 282 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğlerinde yer almaktadır.

Türev İşlemlerde Güncel Vergi Kesintisi Oranları için 22/7/2006 tarihli ve 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu Karar'da değişiklik yapan Karar'lara bakınız.

Bazı tezgâhüstü türev ürün barındıran yapılandırılmış ürünler, içlerinde bulunabilecek farklı ürün tiplerine ait vergi kurallarına göre vergilendirmeye tabi tutulmaktadır (örneğin; hisse senedi endeks ve mevduat ürününün birlikte kullanılması durumunda hem türev işlem gelirinden hem de vadeli mevduat faizi gelirinden işlemin sonuçlanması ile birlikte ayrı ayrı tevkifat yapılmaktadır). Satın aldığınız ürün, yapılandırılmış bir ürün ise müşteri temsilcinizle görüşerek, ürünün içerdiği alt ürünleri ve bunların nasıl bir vergisel etki yarattığını sorunuz.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu ile 89 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinde yapılan açıklamalara uygun olarak türev işlemleri nedeniyle Banka tarafından yapılan tahsilatlarda tahsilat günü geçerli orandan ayrıca Banka Muameleleri Vergisi de tahsil edilmektedir (Vergi oranı işbu Formun yayım tarihinde %5 olup Bakanlar Kurulunca değiştirilebilir).

Finansal türev işlemlerle ilgili vergi esaslarının çok detaylı olması ve fazlasıyla uzmanlık gerektirmesi dolayısıyla, yukarıdaki açıklamalarla bağlı kalmaksızın herhangi bir finansal türev işlemine girişmeden önce vergisel

yükümlülüklerinizin ve maliyetlerin tam anlamıyla öğrenilmesi için bu konuda uzman bir Mali Müşavirle görüşmenizi tavsiye ederiz.

5. Riskler

Taraflar arasında farklı ve belirli ihtiyaçlara karşılık vermek üzere yapılandırılmış ve işlem tarafları farklı özelliklere sahip olduklarından, başlangıç anında tespit edilmesi mümkün olmayan bazı özel risk unsurlarını barındırması mümkündür. Bu kapsamda tarafların, işlem yapacakları tezgâhüstü sözleşmelerin kendi özel ihtiyaçlarına uygunluğu ve hukuki yaptırımların uygulanabilirliği konularında profesyonel yardım almaları tavsiye olunur.

• Karşı Taraf riski

Tezgâhüstü Hisse Senedi/Endeks Opsiyon işlemleri taraflar arasında gerçekleşmektedir. Bu nedenle işlemin karşı tarafının, işlemden doğan yükümlülüğünü yerine getirip getiremeyeceğine ilişkin kredibilitenin değerlendirilmesi tavsiye edilmektedir.

Cari risk tutarı, karşı tarafın iflası halinde tahsilatta bulunulamayacağı varsayımıyla, karşı tarafın temerrüde düşmesi halinde kaybedilecek bir türev işlemler portföyüne dahil işlem veya işlemlerin gerçeğe uygun değerini ifade eder.

Tezgâhüstü piyasa kapsamında işlemlerin netleştirilmesi ve takasına ilişkin anlaşmaların yapılması mümkün olmakla birlikte, bu tür anlaşmaların varlığı taraflara işlemlerin sonuçlandırılması aşamasında herhangi bir garanti ya da koruma sağlamamaktadır.

Taraflar, hukuki ilişkilerinin tam ve açıklıkla belirlenmesine yönelik olarak, işlem kapsamına giren her türlü detay ve açıklamaya aralarındaki sözleşme metninde yer vermelidir. Bu türde işlemler gerçekleştirilmeden önce hukuki konularda danışmanlık hizmeti alınması uygun olacaktır.

• Piyasa Riski

Tezgâhüstü türev işlemleri kapsamında getiri kadar karşılaşılmaması muhtemel zararın da miktarı çok yüksek tutarda olabilir. Ayrıca, taraflar işlem başlangıcında sayısal olarak ortaya konulamayan miktarlarda zarara maruz kalabilirler.

Bir opsiyonun fiyatı, dayanak varlığın fiyatına yakından bağlıdır. Dayanak varlığın piyasa değerindeki herhangi bir değişiklik, opsiyonun fiyatında daha büyük bir değişikliğe neden olabilecektir.

Piyasa riskine ilişkin değerlendirme yapılması tamamen bu riske maruz kalan tarafların sorumluluğu altındadır. Yapı Kredi Yatırım, talep edilmesi halinde tezgâhüstü türev araç işleminin vadesi içerisinde, işlemin diğer tarafına ya da taraflarına piyasa ve fiyat hareketleri hakkında bilgi verebilir.

• Likidite Riski

Tezgâhüstü Hisse Senedi/Endeks Opsiyon işlemleri, herhangi bir borsaya kote olmadıklarından ikincil piyasalarda her zaman ve koşulda fiyatlandırılmayabilirler. Bu işlemlerin kişisel ihtiyaçlara göre yapılandırılmış olması ve sözleşmelerin, işlemlerin sonuçlandırılması ya da diğer bir tarafa devredilmesine ilişkin içerdiği kısıtlamalar nedeniyle, herhangi bir tezgâhüstü türev işleminin, işlem başlangıç fiyatı üzerinde ya da herhangi bir fiyat üzerinden zarar durdurmalı emir ihtiva etse bile tasfiye edilmesi mümkün olmayabilir. İkincil piyasalarda fiyat oluşmadığı durumlarda Yapı Kredi Yatırım fiyatlandırma için gayret eder ancak fiyatlandırma yapamadığı durumlar da mevcut olabilir.

6. Risk takibi

İşlem teminatlarının hesaplanmasında "portföy bazında teminatlandırma" yöntemi uygulanır. Bu yöntem ile riskler, karşı tarafın tezgâhüstü hisse senedi/endeks opsiyon işlem veya işlemlerinden oluşan portföyünün simule edilmiş pozitif değeri olarak belirlenir ve her bir işlem bazında teminat aranmaz. Müşteri portföyü bazındaki risk ve teminatlar günlük olarak takip edilir.

Yapı Kredi Yatırım, piyasa koşullarının müşteri portföyünün risk seviyesi üzerindeki etkilerini izler ve hesaplanan riske karşılık yeterli miktarda teminat olmaması ve/veya mevcut teminatların yetersiz kalması durumunda ilave teminat sağlanmasını isteyebilir.

Opsiyon Fiyatlamasında Kullanılan Göstergelerin Etkisi		
	Alım Opsiyonunun Fiyatı	Satım Opsiyonunun Fiyatı
Sözleşmeye konu olan varlığın spot fiyatı artarsa	Artar	Azalı
Volatilité artarsa	Artar	Artar
Kullanım fiyatı artarsa	Azalı	Artar
Vade sonuna kalan süre artarsa	Artar	Artar
Risksiz faiz oranı artarsa	Artar	Azalı

Kâr ile Sonuçlanan İşlem Örneği:

Müşteri opsiyon yönü	ALICI
Dayanak Varlık	XU030
Opsiyon Çeşidi	PUT (SATIM)
Opsiyon Tipi	AVRUPA
İşlem Tarihi	10 Şubat 2016
Vade Tarihi	2 Mayıs 2016
Takas Tarihi	4 Mayıs 2016
Uygulama Fiyatı	110,000 TL
Kontrat Sayısı	10
İşlem Tutarı (Opsiyon Uzlaşma Tutarı)	1,100,000 TL
Net Toplam Opsiyon Prim Miktarı	40,000 TL
Prim Ödeme Tarihi	12 Şubat 2016
Uzlaşma Şekli (Fiziki/Nakdi)	Nakdi
Vade Sonu Fiyatı	100,000 TL
Vade Sonunda İşlem Karı=[(Uygulama Fiyatı-Vade Sonu Fiyatı)xKontrat Sayısı]=[110,000-100,000)x10]=100,000 TL	
Vade Sonu Net Kar (İşlem Karı-Ödenen Prim): 100,000-40,000=60,000 TL	

Zarar ile Sonuçlanan İşlem Örneği:

Müşteri opsiyon yönü	SATICI
Dayanak Varlık	XU030
Opsiyon Çeşidi	CALL(ALIM)
Opsiyon Tipi	AVRUPA
İşlem Tarihi	10 Şubat 2016
Vade Tarihi	2 Mayıs 2016
Takas Tarihi	4 Mayıs 2016
Uygulama Fiyatı	110,000 TL
Kontrat Sayısı	10
İşlem Tutarı (Opsiyon Uzlaşma Tutarı)	1,100,000 TL
Net Toplam Opsiyon Prim Miktarı	45,000 TL

TEZGÂHÜSTÜ HİSSE SENEDİ/ENDEKS OPSİYON ÜRÜN BİLGİ FORMU

Prim Ödeme Tarihi 12 Şubat 2016
Uzlaşma Şekli (Fiziki/Nakdi) Nakdi
Vade Sonu Fiyatı 130,000 TL
Vade Sonunda Zarar=[(Uygulama Fiyatı-Vade Sonu Fiyatı)xKontrat Sayısı]= [(110,000-130,000)x10]=- 200,000 TL
Vade Sonu Net Zarar (İşlem Zararı-Ödenen Prim): 200,000-45,000= 155,000 TL

Müşteri Beyanı:

“Okudum, anladım, bir örneğini teslim aldım” ifadesini el yazısı ile yazdıktan sonra aşağıda yer alan imza alanını bilgilerinizi doldurarak imzalayınız.

Müşteri Adı, Soyadı:

Tarih: ...../...../20.....

İmza:

YAPI KREDİ YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

Gülsevin Çipli
Genel Müdür

Hakan Yolcu
Genel Müdür Yardımcısı

Bu sayfa boş bırakılmıştır.

Bu sayfa boş bırakılmıştır.

Bu sayfa boş bırakılmıştır.